

Rikoksen uhrin oikeudet oikeudenkäynnissä

Rikoksen uhri voi hyödyntää erilaisia oikeuksia ja saada kansallisilta viranomaisilta ja järjestöiltä apua ja tukea. Näillä tietosivuilla kerrotaan uhrin oikeuksista Euroopan unionin eri jäsenvaltioissa.

Jos joudut rikoksen uhriksi, joudut tietysti päättämään, teetkö asiasta ilmoituksen. Ilmoittaminen voi tuntua vaikealta tai aiheuttaa huolta, mutta jos et ilmoita rikoksesta, poliisi ei ehkä tutki asiaa, jolloin rikoksen tekijä ei joudu vastuuseen. Ilmoittaminen voi olla tarpeen myös käytännön syistä, esimerkiksi vakuutusyhtiötä varten.

Tiettyjä oikeuksia sinulla on riippumatta siitä, onko rikoksesta ilmoitettu vai ei. Jos päätät tehdä rikosilmoituksen, sinulla on tiettyjä oikeuksia ja saat tukea, jota et ehkä muuten saisi. Tarkoituksena on varmistaa, että voit osallistua asian käsittelyyn ja ymmärrät, mitä on tapahtumassa. Lisäksi tarkoituksena on tehdä prosessi sinulle mahdollisimman helpoksi.

Kun ilmoitat rikoksesta poliisille heti sen tapahduttua tai mahdollisimman pian sen jälkeen, kannattaa tarkistaa, mikä on asemasi asian käsittelyssä: oletko uhri, todistaja, asianomistaja, asianosainen, toissijaisen syyteoikeuden käyttäjä jne. Nämä roolit ovat eri maissa erilaisia, ja joihinkin niistä liittyy oikeuksia, joilla voi olla suurtakin merkitystä prosessin myöhäisemmissä vaiheissa. Ne voivat esimerkiksi vaikuttaa siihen, voitko uhrina valittaa tuomioistuimen päätöksestä. Tiedot eri rooleista ja määräajoista löydät näiltä tietosivuilta. Tarkista myös poliisilta, mitä erilaisia rooleja on ja liitytkö niihin määräaikoja, joita on noudatettava kyseisen statuksen saamiseksi. Voit pyytää viranomaisilta lisäselityksiä, jotta pystyisit päättämään, miten voit parhaiten turvata oikeutesi ja oikeudelliset etusi.

Kun olet tehnyt rikosilmoituksen, viranomaiset pyrkivät huolehtimaan siitä, että oikeus toteutuu sekä sinun että muiden osalta. Ne voivat pyytää sinua toimimaan aktiivisesti yhteistyössä tässä prosessissa oikeudenkäyntiin asti ja mahdollisesti sen jälkeenkin, jos asiassa nostetaan syyte. Merkityksesi oikeudenkäynnissä on tällöin keskeinen, ja apuasi tarvitaan.

Poliisi aloittaa asiassa tutkinnan kerätäkseen todisteita rikoksen tekijän syytteeseen saamiseksi. Jos syyte nostetaan ja tekijä todetaan syylliseksi, tuomari määrää rikolliselle asianmukaisen rangaistuksen.

Rikoksen uhrilla on eräitä lainsäädännön takaamia oikeuksia sekä rikosoikeudenkäynnissä että sen ulkopuolella. Lisäksi jotkin oikeuksista voivat koskea myös uhrin perheenjäseniä ja sukulaisia. Euroopan unioni on toteuttanut toimia taatakseen tietyt vähimmäisoikeudet ja vahvistanut eräitä vaatimuksia, jotka jäsenvaltioiden lainsäädännön olisi täytettävä.

Seuraavilla tietosivuilla esitetään rikosoikeudenkäyntien tärkeimmät vaiheet kussakin jäsenvaltiossa sekä luetellaan oikeudet ja perussäännöt, joita on noudatettava näiden oikeuksien saamiseksi. Nämä tiedot ovat ainoastaan ohjeita, eivätkä ne korvaa oikeudellista neuvontaa.

Tietoa kunkin jäsenvaltion oikeusjärjestelmästä saa napsauttamalla kyseisen valtion lippua.

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Päivitetty viimeksi: 18/01/2019